

Levenslang leren ... bij de fiscus?

Stephan Janssens • Ernst & Young Tax Consultants

“Levenslang leren” is in onze maatschappij veel meer dan een modewoord. Het is een noodzaak om in de snel veranderende wereld mee te blijven draaien, zowel privé als beroepsmatig. Naast gewestelijke subsidies kan u ook een financieel steuntje in de rug krijgen van de fiscus. Maar dan moet u uiteraard aan een reeks voorwaarden voldoen.

Het heilige Artikel 49 WIB 92

Voor de belastingconsulent is Artikel 49 een “heilig” artikel. Het is immers de basis van het recht van de belastingplichtige om beroepskosten af te trekken van de belastbare inkomsten. Volgens het artikel mag u van uw belastbare inkomsten aftrekken, de uitgaven die gediend hebben “om de belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden.”

De administratie voegt daar aan toe dat alleen de kosten in aanmerking mogen worden genomen die **noodzakelijk** in verband staan met het verkrijgen of het behouden van de inkomsten die voor de belastingplichtige uit het uitoefenen van zijn beroepswerkzaamheid voortvloeien. Let wel, de fiscus mag niet de opportuniteit van de uitgave beoordelen. Zij mogen met andere woorden niet nagaan of de uitgave wel zin heeft.

Verder speelt het ook geen rol dat u de uitgave nu doet en de inkomsten pas later zal verwerven.

Studeren om inkomsten te verkrijgen of te behouden

Het lijkt dus simpel: als u een studie aangevangt waarmee u later een job zal gaan uitoefenen, dan is de kost aftrekbaar. Maar dan las u iets te snel over de woordjes “noodzakelijk verband met de beroepswerkzaamheid”, want daar zit het addertje onder het gras.

Volgens de belastingadministratie is het onderscheid tussen het beroeps- of persoonlijke karakter van de uitgaven voor cursussen, stages of seminaries afhankelijk van het verband tussen die uitgaven en de beroepswerkzaamheid, **zoals ze door de betrokkene op het ogenblik van de feiten wordt uitgeoefend.**

De kosten van cursussen, enz. die rechtstreeks in verband staan met de beroepswerkzaamheid op het tijdstip waarop de lessen worden gevolgd en die ten gevolge van de evolutie van de techniek van die werkzaamheid noodzakelijk zijn, zijn dus aftrekbaar als beroepskost. Maar gaat u naar een cursus van een onafhankelijk vak of van een tot dusver door u niet uitgeoefende beroepswerkzaamheid dan weigert de fiscus de aftrek.

In de praktijk

In de praktijk lijkt de rechtspraak een stuk soepeler dan de administratie. Er is bijzonder veel casuïstiek. We beperken ons tot een greep uit die rechtspraak.

- a. In het kader van het beroep (zoals de fiscus het vraagt):
 - de reis- en verblijfkosten in de VSA, van een geneesheer, hoofd van de afdeling neurologie van een hospitaal, die te Chicago cursussen heeft gevolgd in verband met zijn specialiteit;
 - de kosten gedaan door een huisarts voor een vorming in de medische psychologie, vorming die door de evolutie van de moderne geneeskunde genoodzaakt is;
 - de kosten gedragen door een algemeen geneesheer voor het volgen van cursussen in de homeopathie;
 - de studiekosten gedragen door een kinesist voor een opleiding osteopathie omdat osteopathie en kinesitherapie complementair zijn;
 - de inschrijvingskosten voor een cursus met betrekking tot een “voortgezette opleiding maatschappelijk werk” voor iemand die werkt als maatschappelijk assistent bij de RVA.

- b. Om toegang te krijgen tot een beroep (wat in principe niet aanvaard wordt door de fiscus maar wel door rechters):
- een belastingplichtige werkt als boekhouder in een hospitaal maar hij wil zelfstandig boekhouder worden. Het beroepsinstituut eist dat hij het diploma van toegepaste economie zou halen wat hem ook lukte. De kosten voor deze studie werden verworpen door de fiscus maar aanvaard door de rechter;
 - een persoon met een brevet voor vrachtpiloot volgt een opleiding piloot om als lijnpiloot aan de slag te gaan. Omdat hij niet kon aantonen dat hij eerder het beroep van piloot had uitgeoefend, werd de aftrek geweigerd, ook door de rechtbank.
- c. Om promotie te maken (wat ook niet snel aanvaard wordt door de fiscus):
- de belastingplichtige is afgestudeerd als dierenarts en werkt als stagiair bij een vleesverwerkend bedrijf. Hij volgt in de Verenigde Staten een specialisa-

tiecursus en behaalt er na 1,5 jaar een diploma. Hij wordt gepromoveerd in het bedrijf waar hij stagiair was. Volgens het Hof stonden deze kosten rechtstreeks in verband met de uitgeoefende beroepswerkzaamheid. Het nieuwe diploma verleent geen toegang tot een ander beroep;

- een gemeentebeambte volgt een MBA. Tijdens zijn MBA wordt hij ontvanger van het OCMW in een andere gemeente. Volgens de fiscus heeft een MBA-opleiding geen verband met het beroep dat op dat ogenblik wordt uitgeoefend. Maar de rechtbank is het daar niet mee eens en vindt dat de opleiding nuttig is voor zijn taak bij de gemeente;
- een kaderlid volgt tijdens de uren een managementopleiding. De rechtbank staat de aftrek toe omdat de werkgever zijn toestemming had gegeven om de opleiding te volgen. De opleiding laat het kaderlid toe om verder te evolueren binnen de internationale groep.

Welke kosten?

Als de uitgave aanvaard wordt, kunnen alle uitgaven die betrekking hebben op de studie, afgetrokken worden. We denken dan aan:

- inschrijvingsgeld,
- examengeld,
- verplaatsingskosten,
- boeken,
- kopietjes (in het administratieve commentaar spreekt men nog van "stencilwerk"!).

Kortom

Studies die een band hebben met het uitgeoefende beroep worden in principe aanvaard. Moeilijker ligt het wanneer de studie gericht is op promotie. Voor de fiscus is dat vaak al een brug te ver, de rechtbanken lijken soepeler. Voor een toekomstig beroep dat u nu nog niet uitoefent maar "hoopt" te kunnen uitoefenen na de studie, zal u de aftrek in principe niet krijgen. ■